

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 349/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kotonaan lastaan hoitavien laskemisesta mukaan työllisyysasteeseen

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pekka Aittakummun/kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 349/2021 vp:

Miksi Suomessa ei lasketa hoitovapaalla tai kotihoidon tuella olevaa vanhempaa mukaan työllisyysasteeseen ja voisiko hallitus ryhtyä toimiin, jotta hoitovapaalla tai kotihoidon tuella oleva vanhempi katsottaisiin työlliseksi ja laskettaisiin mukaan työllisyysasteeseen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tilastokeskuksen suurimman kyselytutkimuksen eli työvoimatutkimuksen kokonaisuutta uudistettiin vuoden 2021 alussa EU:n asetuksen 2019/2240 mukaiseksi. Työvoimatutkimuksen kyselylomakkeen sisällön uudistamisen lisäksi toteutettiin merkittäviä kansallisia uudistuksia työvoimatutkimuksen tiedonkeruutapaan ja estimointimenetelmiin. Tärkeimmät muutokset koskevat kysymyksiä työajasta ja sitä, milloin henkilö määritellään työlliseksi. Uudistuksen jälkeen esimerkiksi vanhempainvapaalla olevat lasketaan työllisiksi.

Tutkimusviikolla töistä perhevapaan vuoksi poissa ollut lasketaan työlliseksi, mikäli hän saa perhevapaansa ajalta jotakin korvausta, joka on riippuvainen hänen työllisyystilanteestaan. Töistään vanhempainvapaalla oleva lasketaan näin ollen Suomessa työlliseksi, sillä vanhempainvapaan aikana kotiin jäävälle vanhemmalle maksetaan tulosidonnaista vanhempainrahaa.

Suomessa hoitovapaalla olevalle maksettavat etuudet eivät kuitenkaan ole riippuvaisia henkilön työllisyystilanteesta, joten työvoimatutkimuksen määritelmän mukaisesti tutkimusviikolla töistään hoitovapaalla oleva henkilö lasketaan työlliseksi ainoastaan silloin, jos arvio poissaolon kokonaiskestosta on alle 3 kuukautta. Poissaolon kokonaiskesto hoitovapaalla olevilla on usein yli kolme kuukautta, sillä töistä poissaolon kokonaiskesto lasketaan koko poissaolon ajalta muut perhevapaat mukaan lukien.

Tilastokeskus pyrki EU-sääntelyä valmisteltaessa vaikuttamaan työllisten perhevapaiden tilastointikäytäntöihin siten, että perhevapaalla olevan työllisen ansiosidonnaisuuskriteeristä oltaisiin luovuttu. Sosiaaliturvan järjestämisessä, kuten esimerkiksi perhevapaiden eri tukien ansiosidonnaisuudessa, on paljon eroja eri Euroopan maiden välillä. Toive siitä, että perhevapaalla olevan

työllisen ansiosidonnaisuuskriteeristä oltaisiin luovuttu, ei kuitenkaan tullut EU-sääntelyä valmisteltaessa hyväksytyksi.

Työvoimatutkimuksen uudistamista edellyttänyt uusi EU-sääntely tuli kaikissa jäsenmaissa voimaan 1.1.2021. Sääntelyä valmisteltiin useita vuosia. Työvoimatutkimuksen tilastointikäytännön muuttaminen perhevapaiden työllisyyskysymysten osalta ei ole tässä vaiheessa tarkoituksenmukaista ja se olisi käytännössä myös erittäin haastavaa asian EU-liitännäisyyden vuoksi.

Helsingissä 11.6.2021

Työministeri Tuula Haatainen